

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 270g/2023

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal
(*declarația mincinoasă a părții vătămate însoțită de crearea
artificială a probelor acuzatoare*)

CHIȘINĂU

2 aprilie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 15 decembrie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 aprilie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal, ridicată de dnii Pavel Gherman și Ion Gherman și de dna Ala Gherman, părți în dosarul nr. 10-1611/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Veaceslav Martînenco de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 5 iunie 2023, dnii Pavel Gherman și Ion Gherman și dna Ala Gherman au depus o plângere la Procuratura municipiului Chișinău prin care au solicitat, pe baza articolului 287 din Codul de procedură penală, reluarea urmăririi penale într-o cauză penală clasată.

4. Printr-o ordonanță din 31 iulie 2023, procurorul ierarhic superior din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, dna Angela Pleșca, a refuzat reluarea urmăririi penale. Această ordonanță a fost contestată de dnii Pavel Gherman și Ion Gherman și dna Ala Gherman pe baza articolului 313 din Codul de procedura penală în fața judecătorului de instrucție.

5. La 27 noiembrie 2023, în cadrul procedurilor din fața judecătorului de instrucție, dnii Pavel Gherman și Ion Gherman și dna Ala Gherman au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal.

6. Printr-o încheiere din 7 decembrie 2023, dl judecător Veaceslav Martînenco a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

8. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 312

Declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă

„(1) Prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată internațională,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 2 ani

(2) Aceeași acțiune:

[...]

c) însoțită de crearea artificială a probelor acuzatoare

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 550 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

9. Autorii sesizării susțin că textul „însoțită de crearea artificială a probelor acuzatoare” este neclar și nu corespunde cu articolul 361 din Codul penal, care incriminează confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false. În opinia lor, textul contestat reprezintă doar una dintre modalitățile falsificării probelor și este utilizat greșit în articolul 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal. De asemenea, autorii consideră că termenul corect cu care trebuia să opereze legislatorul este „falsificarea probelor”.

10. Din aceste motive, autorii susțin că norma contestată este contrară articolelor 4, 9, 20, 21, 24, 25, 26, 46, 54 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de părțile în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectele cărora li s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal, care incriminează declarația mincinoasă a părții vătămate însoțită de crearea artificială a probelor acuzatoare. Curtea constată că această normă nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Curtea reține că o condiție obligatorie pentru formularea excepției de neconstituționalitate o reprezintă aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016).

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se contestă ordonanța procurorului privind refuzul reluării urmăririi penale. Totodată, autorii sesizării formulează critici de neconstituționalitate în privința unei norme penale substanțiale.

17. Astfel, Curtea reține că în această cauză, în fața judecătorului de instrucție nu se pune în discuție existența unei „bănuieli rezonabile” sub aspect juridic (a se vedea, *a contrario*, DCC nr. 66 din 17 mai 2022, § 20). Dimpotrivă, judecătorului de instrucție îi revine sarcina să verifice dacă există motive pentru a redeschide procedurile penale potrivit articolului 287 alin. (1) din Codul de procedură penală (*i.e.* dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată).

18. Așadar, Curtea constată că articolul 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal nu este aplicabil în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. De vreme ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată, aplicabilitatea și relevanța normei contestate pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării (a se vedea DCC nr. 88 din 20 iulie 2020, § 33).

20. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 312 alin. (2) lit. c) din Codul penal, ridicată de dnii Pavel Gherman și Ion Gherman și de dna Ala Gherman, părți în dosarul nr. 10-1611/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 2 aprilie 2024
DCC nr. 25
Dosarul nr. 270g/2023*